

JAN WEILER

**OHTLIK LIIK:
HARILIK PUBEKAS**

 TÄNAPÄEV

Jan Weiler
Ohtlik liik: harilik pubekas

Saksa keelest tõlkinud Kadi Mustasaar
Illustratsioonid Till Hafenbrak

Originaali tiitel
Jan Weiler
Das Pubertier

Copyright © 2014 by Rowohlt Verlag GmbH,
Reinbek bei Hamburg
Illustratsioonid © Till Hafenbrak

Kujundanud Liis Karu
Toimetanud Armand Torm

Tõlge eesti keelde © Kadi Mustasaar ja Tänapäev, 2018
ISBN 978-9949-85-295-6

www.tnp.ee
Trükitud AS Pakett trükikojas

SISUKORD

Enne tormi	5
Pubelooma biotoobis	11
<i>Teenager</i>	16
Pubelooma laboris, 1. osa: äratusteenus	27
Moritz pihtide vahel	32
Lahedatel lastel laiad lõuad	41
Isa unistus	46
Pubelooma laboris, 2. osa: rahaasjad	55
Ferberi unekool algajatele	60
Minu elu Mariega	67
Mario Gomez ja visteeria	73

SISUKORD

Dušitrauma	86
Pubelooma laboris, 3. osa: ajavarud	93
Veri vemmeldab	99
Eine murul	104
Pubelooma laboris, 4. osa: korra huvides	111
Elutsükkel	117
Blokeeritud blogi	123
Pubelooma laboris, 5. osa: meestevärk	129
<i>Yolo</i> Carlaga	134
Migratsiooniplaanid	140
Pubeloomade järelkasv	147

ENNE TORMI

Enne seda, kui meie peres kogu see värk alguse sai, olid mu ettekujutused meie tütre Carla puberteedist tegelikult päris romantilised. Mõtlesin, et küllap proovib ta kuskil alkoholi juua ja suitsetada ja et minu arust on see mingis mõttes isegi okei. Kujutasin ette, et ma pean temaga kauneid ja inspireerivaid vestlusi ja nii-öelda vaatan pealt, kuidas ta täiskasvanuks saab. Ma soovisin seda Carla eluetappi näha kui ühist seiklust, kus käiakse koos kontsertidel. Lõppude lõpuks olime ju ka meie noored. Mingis mõttes on ju kõik noored.

Kuid siis kutsusid sõbrad meid minu võrratu abikaasa Saraga külla. Õhtusöögile. Millalgi keset söömaega lendas uks lahti ja läbi ruumi lendas tere ütlemata üks vinniline uusaastarakett. Tundsin ära nende tütre Emilia – olendi, kes alles paar aastat tagasi oli istunud mu süles ja teinud mind lähemalt tuttavaks kõigega, mida tasus teada Polly Pocketist või Hannah Montanast. Ja nüüd see.

Isa käsu peale andis Emilia mulle tujutult oma lõdva käpa, tehes vinguva märkuse haisva lillelaiba kohta, mille me olime kaasa toonud – tegu oli kauni kimbuga. Seejärel küsis ta, kas ta saab ka magustoitu, ja kadus kööki. Lõpuks ilmus ta tagasi küsimusega, kes on võtnud tema sinise kapuutiga pusa. Tõstsin nalja pärast käre, mille eest mind karistati ignoreerimisega. Järgnes halastamatu etteheidete valing ema kaela. Pärast seda suundus Emilia kellegi Pauli peole, lavalt vasakule ära, küll ilma aplausita.

Ülejäänud õhtu veetsime oma sõprade hala ja enesesüüdistamist kuulates. Mina õppisin sellest järgmist: lapsed, keda oled mäletanud armastusväärsete olenditena, täis siredest ja sarmi, muutuvad lühikese aja jooksul haisvateks koletisteks (poisid) või hüsteerilisteks amatsoonideks (tüdrukud). Kui perel veab koledal kombel, siis väljuvad teismelised sellest mädapunnide ja plekiliste aluspükste *danger zone*'ist korralike täiskasvanutena. Siiski on juhtumeid, kus jäädakse alatiseks noorukiea varjuriiki, ehkki mõnikord tehakse isegi karjääri.

Tagasi meie vaeste sõprade juurde, kes olid alati panustanud partnerlusel tuginevale suhtele oma lastega. Nüüd peavad nad vestlusi – tegelikult on need küll röökimised – sellistel suurepärasel teemadel, nagu hügieen, mõnuained, käitumine, toitumine ja laiskus. Olin veendunud, et mina ei hakka küll iial ütlema lauseid, nagu „Ma ei suuda vaadata, kuidas sa oma aega mõttetult surnuks

lööd“ või „Korista ometi oma sealaut ära“. Olin arvamusel, et mõlemad juhtumid kuuluvad laste enesemääramisõiguste alla ja lapsevanematel pole siin midagi öelda. Mu sõber naeris mórult ja valas endale absinti.

Koduteel vaikisime. Kujutlesin Carla esimese sõbra külaskäiku ja kuidas ma avan talle ukse. Minu ees seisab piksejumal Thori ja Catweazle'i¹ rist-sugutis, kes küsib, kas Carla on kodus. Mina vastan: „Ahaa, sõbrake, kõigepealt teeme väikse sobivustesti.“ Test koosneb küsimustest tema isa ameti, poliitiliste eelistuste ja automargi kohta. Vastuste põhjal saab juba nii mõndagi tuletada, näiteks plaanitavate pulmade puhuks. Peale selle tahan teada, kust see noor mees (kavatsen teda Carla juuresolekul kuude kaupa järjepidevalt ainult „selleks

¹ 1970-ndate Briti telesarja peategelane: veidrikust kitsesabemega anglosaksi nõiduja, kes püüab aastal 1066 võlujookide abiga tulutult lendu tõusta, aga katapulteerub lendamise asemel aastas 1970. Siin ja edaspidi tõlkija märkused.

nooreks meheks“ nimetada) minu tütart tunneb, kas ta oskab mängida mõnda pilli, kas tema arust on „Mäekuninga koopas“ kits ja mida ta minu tütrest tahab. Kui tema arust on „Mäekuninga koopas“² peatükk „Sõrmuste isandast“ ja kui ta minu tütrest „mitte midagi ei taha“, võib ta kohe uttu tõmata. Kui ta vastab viimasele küsimusele, et tahab „sevida“, pean talle poole tunnise loengu sellest, kuidas see 1980-ndatel käis. Ja kui ta siis ka veel jalga pole lasknud, tohib ta minu tütrega kinno minna. Mina helistan filmi jooksul kaheksa korda, et küsida, kas nad on veel seal. Nii kujutasin mina seda ette.

Aga nii nagu elus ikka, läks kõik täiesti teisiti.

² Tuntud pala Norra helilooja Edvard Griegi (1843–1907) süüdist „Peer Gynt“.

PUBELOOMA BIOTOOBIS

Koaalakarude peetakse maailma kõige laisemaks elusolendiks üksnes tänu sellele, et loomariigis puudub koolisundus. Koaala logeleb päevas 20 tundi. Meie tütar teeks talle lõdva randmega ära, aga ta peab vahepeal koolis käima.

Hetkel on tütre iidol William Gaines, kunagise satiirilise koomiksiajakirja Mad väljaandja. Gainesi kohta räägitakse, et ta lasknud end aastaid ratsatoolis ringi sõidutada, aga mitte põdurusest, vaid puhtast laiskusest. See vastab täielikult Carla ettekujutusele ideaalsest eksistentsist Maa peal. Meie

pubeloom³ ei saa koristada, kuna ta ei viitsi stressata. Ta ei saa vastata telefonile, kuna telefonihelin tekitab tal soorituspaine. Ta sooviks oma kastmesse soola lisada, ent kui peab soolale ise järele minema, on ta nõus ka mageda kastmega. Ta on laisem kui Sardiinia eesel augustikuu keskpäeval.

Täna hommikul seisab ta esikus, valmis väljuma. Ütlen talle, et mõistlik oleks jope selga panna. Saan vastuseks: „Jope on üleval ja kuni ma selle ära toon, on koolipäev läbi.“ Me ei ela üldsegi mitte Bukaresti parlamendihoones (pindala: 365 000 ruutmeetrit). Jopele võib järele minna ja jõuda tagasi poole minutiga. Seda muidugi ainult juhul, kui end käies liigutada. Aga pubeloomad ei liiguta end, vähemalt mitte nähtavalt.

Carla on väga võimekas tšillimises, riläksimises, lõõgastumises, lebotamises, maha rahunemises, tiksumises ja lihtsalt mitte millegi tegemises. Sealjuures

³ Originaalis *Pubertier: Tier* on saksa keeles 'loom'.

ei ole tegu sama tegevuse seitsme variandiga, vaid Carla sõnul täiesti erinevate toimingutega, millest ma ometi järk-järgult üha vähem aru saan. Ent Carla on arvamusel, et mitte tema, vaid mina ei olevat päris normaalne. Võib-olla on tal õigus. Mida vanemaks ma saan, seda tublimaks ma muutun. Tegelikult on see jube, sest mäletan veel selgelt vestlusi oma vanematega, kes heitsid mulle ette „mõttetut laiskust“, „puudulikku huvi“ ja „vegeteerimist, kuni sulle juured alla kasvavad“. 1980. aastal võtsin ma selle väsinult teadmiseks ja tegin endale tassi teed, et maha rahuneda. Ma olin vähemalt sama hull nagu Carla. Aga tema kuuldes ei tunnistaks ma seda iial.

Loomulikult ma tean, et see kõik on seotud hormoonide ja kogu selle arenemisterroriga. Aga on raske ette kujutada, et meie letargilisest kahepaiksest võiks ühel päeval kooruda pühendunud ja tarmukas tegelane, kes võtab ette ühiskondlikult kasulikke ja enda iseloomu trotsivaid asju ja viib neid lõpuni.

Hiljuti teatas ta, et ta ei oska muna keeta, kuna ei tea, millal tuleb muna vette panna. Seletasin talle, et muna võib panna nii külma kui ka keevasse vette. Veerand tundi hiljem tuli ta tagasi ja küsis, millal siis sihuke vesi keeb kah. Läksin vaatama ja panin kõigepealt pliidi tööle. Arvasin tõesti, et me olime sellest punktist edasi jõudnud. Pärast seletas üks tuttav arst mulle, et tegu on hea näitega puudulikust ühendusest närvisünapside vahel. Kõik olevat täiesti normaalne.

Eile tahtsin just voodisse minna, kui mind peatas kellegi nõrk hääleke. See kutsus mind. Anuvalt. Niisiis läksin oma tütre tuppa, kus ta lamas voodis ja vaatas mind pilguga, mille kõrval tunduks Bambi silmavaade Talibani pealiku omana. Et kas ma saaksin talle lihtsalt kirjutuslaua pealt tassi anda. Ta oli tõepoolest oodanud, kuni keegi tema toauksest mööda läheb – et ainult mitte ise püsti tõusta. Ütlesin, et ega ta päris normaalne ikka ei ole. Tema

vastu, et ta kannatab Aspergeri sündroomi all, mistõttu ta ei ole võimeline ka kõige lihtsamaid toiminguid tegema. Seletasin talle, et halvimal juhul kannatab ta Gainsi sündroomi all, ja jutustasin talle ajakirja Mad väljaandja ratastooli lugu. Ta vastas: „See on väga huvitav. Aga kui sa juba minu toas seisad ja midagi ei tee, siis võid ju mulle selle tassi kirjutuslaua pealt anda.“ Ma olin nii pahviks löödud, et andsingi. Tema selle peale: „No näed. Saab ju küll.“

Vahetevahel on mul tunne, et mu tütar on minust üle.